

Δείκτης Αξιολόγησης 4.1: Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών – μαθητών και μεταξύ των μαθητών

ΤΟΜΕΑΣ 4: ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Περιγραφή:

Ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται στις τυπικές και άτυπες σχέσεις που αναπτύσσονται στο σχολείο μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών και των μαθητών μεταξύ τους. Εστιάζει την προσοχή στην οικοδόμηση συνεργατικών σχέσεων, σε ζητήματα επικοινωνίας, εκτίμησης και εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών, στοιχεία που συμβάλλουν στη βελτίωση των σχέσεων και της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου. Εξετάζει ζητήματα που συνδέονται με την αποτελεσματική διαχείριση προβλημάτων της συμπεριφοράς των μαθητών. Συμπεριλαμβάνει στοιχεία σχετικά με την υποστήριξη από το σχολείο κοινωνικών και ρυθμιστικών πρακτικών που ευνοούν τη βελτίωση του κλίματος και την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, καθώς και των μαθητών μεταξύ τους στο πλαίσιο της σχολικής ζωής.

Σκοπός:

Με τον δείκτη αυτό επιχειρείται η διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών και μεταξύ των μαθητών. Εξετάζονται οι μορφές επικοινωνίας και συνεργασίας, η ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δράσεων, η διαχείριση προβλημάτων στο πλαίσιο των ρυθμιστικών αρχών που διέπουν τη σχολική ζωή και η συμμετοχή των μαθητών στη διαμόρφωσή τους. Διαπιστώνονται θετικά στοιχεία, όπως η ενθάρρυνση της συμμετοχής, η παροχή ευκαιριών για δημιουργική συνεργασία και συλλογική δράση των μαθητών. Εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες (σχολική, βία, έλλειμμα επικοινωνίας).

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες όπως: Οργάνωση και συντονισμός της σχολικής ζωής, Ανάπτυξη και εφαρμογή διδακτικών πρακτικών, Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, Εκπαιδευτικά προγράμματα και καινοτομίες, Υποστηρικτικές και αντισταθμιστικές παρεμβάσεις κ.ά.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας:

- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών για δημιουργική συνεργασία εκπαιδευτικών – μαθητών
- Αποτελεσματική διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς των μαθητών
- Συμμετοχή των μαθητών στη διαμόρφωση των ρυθμιστικών πρακτικών που διέπουν τη σχολική ζωή
- Παροχή ευκαιριών για δημιουργική συνεργασία και συλλογική δράση των μαθητών

Μέθοδος εργασίας:

Για τη διερεύνηση του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Διδασκόντων, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.).
- Παρατήρηση των αλληλεπιδράσεων των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς σε διάφορες ευκαιρίες συνάντησής τους.
- Παρατήρηση των αλληλεπιδράσεων των μαθητών μεταξύ τους είτε στο περιβάλλον της σχολικής τάξης είτε εκτός σχολικής τάξης.
- Κοινωνιόγραμμα για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη συναισθηματική/κοινωνική δομή και τη δυναμική της σχολικής τάξης ή μιας ομάδας μαθητών.
- Βιντεοσκόπηση/μαγνητοφώνηση διδασκαλίας για τη διερεύνηση των αλληλοδράσεων που αναπτύσσονται είτε ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, είτε ανάμεσα στους μαθητές.
- Ερωτηματολόγιο μαθητών/τριών σχετικά με τον βαθμό ικανοποίησής τους από τη στάση των εκπαιδευτικών απέναντί τους ή την ασφάλεια που νιώθουν οι μαθητές μέσα στο σχολικό περιβάλλον.

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του δείκτη:

Από το αρχείο του σχολείου αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- δράσεις εξωδιδακτικής υποστήριξης των μαθητών από εκπαιδευτικούς (περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- συμμετοχή και συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών στην εκπόνηση και υλοποίηση προαιρετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων (σε εθνικό και διεθνές επίπεδο)
- συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών στην προώθηση εκπαιδευτικών καινοτομιών και στη βελτίωση της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης (είδος, περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών στη διαχείριση προβλημάτων της σχολικής ζωής

(είδος, περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)

- πρωτοβουλίες των μαθητών στο πλαίσιο της σχολικής ζωής (είδος, περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- περιστατικά αλληλεγγύης μεταξύ συμμαθητών (περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων, αποτελέσματα)
- περιστατικά βίας μεταξύ συμμαθητών που απασχόλησαν τον Σύλλογο Διδασκόντων ή τη Διεύθυνση του σχολείου (αριθμός, συχνότητα)
- κοινές πρωτοβουλίες μαθητών-εκπαιδευτικών σε οργανωμένες δράσεις προς τη τοπική κοινωνία όπως π.χ. δέντροφυτεύεις, κοινωνική προσφορά, αθλητικοί αγώνες (αριθμός, είδος, περιγραφή, πλήθος συμμετεχόντων)
- μέσα ελεύθερης έκφρασης των μαθητών στο πλαίσιο του σχολείου (π.χ. πίνακες ανακοινώσεων, εφημερίδα, ιστολόγια, κλπ).

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του δείκτη:

	1	2	3	4
Οι εκπαιδευτικοί αναζητούν ευκαιρίες και αναπτύσσουν πρωτοβουλίες για δημιουργική συνεργασία με τους μαθητές.				
Οι σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών διέπονται από τις αρχές της δικαιοσύνης, της αξιοκρατίας και της εμπιστοσύνης.				
Οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν τις προϋποθέσεις για συμμετοχή των μαθητών σε δραστηριότητες που καλλιεργούν τη συνεργατικότητα και την αλληλοβοήθεια.				
Οι εκπαιδευτικοί διαχειρίζονται τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών στο χώρο του σχολείου με ευαισθησία, διακριτικότητα, αλλά και την απαιτούμενη συνέπεια, με γνώμονα την ομαλή λειτουργία του σχολείου.				
Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται με τους μαθητές για την οργάνωση εκδηλώσεων και άλλων δραστηριοτήτων.				
Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται με τους μαθητές για τη διευθέτηση προβλημάτων της μαθητικής κοινότητας.				
Οι σχέσεις και οι συνεργασίες μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών συμβάλλουν στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία.				
Οι μαθητές συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες που				

έχουν διαμορφωθεί στο σχολικό περιβάλλον.				
Οι μαθητές συνεργάζονται δημιουργικά μεταξύ τους για όλα τα θέματα της σχολικής ζωής.				
Οι κανόνες που ρυθμίζουν τη σχολική ζωή είναι απόρροια συναίνεσης όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία.				

Ερωτηματολόγιο μαθητών/τριών

Το ακόλουθο ερωτηματολόγιο ανιχνεύει τον βαθμό ικανοποίησης των μαθητών από τις σχέσεις και τη συνεργασία τους με τους εκπαιδευτικούς.				
Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
Στο σχολείο μας αισθάνομαι ότι οι δάσκαλοι με αποδέχονται και με εκτιμούν.				
Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται αρμονικά με τους μαθητές του σχολείου μας.				
Αισθάνομαι ότι οι δάσκαλοί μου θα μου συμπαραστέκονταν σε μια δυσκολία που θα είχα.				
Αισθάνομαι ότι οι δάσκαλοί μου κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να με βοηθήσουν στα μαθήματα.				
Οι δάσκαλοι είναι δίκαιοι μαζί μου.				
Γενικά πώς θα χαρακτήριζες τη σχέση εκπαιδευτικών-μαθητών στο σχολείο σου;				

Αυτή η κατηγορία των ερωτήσεων αναφέρεται στην ασφάλεια, στην άνεση που νιώθουν οι μαθητές μέσα στο σχολικό τους περιβάλλον και τον βαθμό που οι μεταξύ τους σχέσεις επηρεάζουν την κοινωνικοποίησή τους και την πρόοδό τους στα μαθήματα.				
Ερωτηματολόγιο μαθητών				
Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
Στο σχολείο μας δεν εκδηλώνονται συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών.				

Οι συμμαθητές μου με βοηθούν πρόθυμα, όταν έχω δυσκολίες στα μαθήματα.				
Όλοι οι μαθητές γίνονται αποδεκτοί από τους συμμαθητές τους ανεξάρτητα από την εθνική τους καταγωγή, το χρώμα τους ή τις μαθησιακές δυσκολίες που έχουν.				
Αισθάνομαι ότι απειλούμαι από συμμαθητές μου.				
Οι μαθητές του σχολείου μας είναι ενωμένοι και δεν χωρίζονται σε αντιμαχόμενες παρέες.				
Όταν πρωτοήλθα στο σχολείο, αισθάνθηκα γρήγορα άνετα και φιλικά με τους συμμαθητές μου.				
<p>Αισθάνομαι φιλικά με:</p> <p>A. Κανένα.</p> <p>B. Ελάχιστους συμμαθητές μου.</p> <p>Γ. Τους περισσότερους συμμαθητές της τάξης μου.</p> <p>Δ. Τους περισσότερους συμμαθητές του σχολείου μου.</p>				

Παρατήρηση στην αυλή του σχολείου

Προτείνεται η παρατήρηση της συμπεριφοράς των μαθητών σε 4-5 διαλείμματα σε διαφορετικές χρονικές στιγμές της σχολικής χρονιάς και σε διαφορετικές διδακτικές ώρες.

Άξονες παρατήρησης:

- Καταγραφή περιστατικών σύγκρουσης μεταξύ μαθητών με ιδιαίτερη αναφορά: α) στο διακύβευμα, β) στη βιαιότητα της σύγκρουσης, γ) στον αριθμό των εμπλεκομένων, δ) στη διάρκεια του περιστατικού, ε) στα χαρακτηριστικά των αντιτιθέμενων ομάδων, εάν αυτά μπορούν να εντοπιστούν (π.χ. αγόρια vs κορίτσια, καλοί vs αδύνατοι μαθητές, μεγάλοι vs μικροί μαθητές).
- Καταγραφή περιστατικών ειρηνικής ομαδικής δραστηριότητας (που εμπλέκει πάνω από 3-4 άτομα) με ιδιαίτερη αναφορά: α) στο είδος της (αθλητική, ομαδική συζήτηση κλπ), β) στον αριθμό των εμπλεκομένων, γ) στη διάρκεια, δ) στα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων (ομοιογένεια vs ετερογένεια).

Πρόσθετα στοιχεία

Οι εκπαιδευτικοί καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας.

Φόρμα αποτίμησης του δείκτη: Ποσοτική αποτίμηση και αιτιολόγηση

Τομέας:				
Δείκτης:				
1	2	3	4	